

TARBIYAVIY JARAYONDA MAHALLA VA MAKTAB HAMKORLIGINING RAQAMLASHTIRILGAN BOSHQARUV TIZIMI

Abdurazoqova Margʻuba Muxammad qizi,

*Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya pedagogikasi Milliy institutining 1-bosqich tayanch
doktoranti*

Annotatsiya: Ushbu maqolada tarbiyaviy jarayonda maktab va mahalla hamkorligini samarali boshqarish uchun raqamlashtirilgan tizimlarni joriy etish imkoniyatlari oʻrganiladi. Tadqiqotda elektron monitoring, maʼlumotlar bazasi, onlayn platformalar va digital vositalar yordamida tarbiyaviy jarayonlarni rejalashtirish, nazorat qilish va tahlil qilish usullari tahlil qilindi. Maqola maktab rahbarlari, pedagoglar va mahalla faollari uchun raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlarini tatbiq etish boʻyicha amaliy tavsiyalarni beradi va tarbiyaviy jarayon samaradorligini oshirishga yoʻnaltirilgan.

Kalit soʻzlar: raqamlashtirilgan boshqaruv, maktab–mahalla hamkorligi, tarbiyaviy jarayon, digital monitoring, onlayn platforma.

DIGITAL MANAGEMENT SYSTEM FOR NEIGHBORHOOD AND SCHOOL COOPERATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Abdurazoqova Marguba Mukhammad kizi,

*1st year doctoral student at the National Institute of Pedagogical Education named
after Kari-Niyazi*

Abstract: This article explores the implementation of digital management systems to enhance school–community cooperation in the educational process. The study analyzes methods for planning, monitoring, and evaluating educational activities using electronic monitoring, databases, online platforms, and digital tools. The article provides practical recommendations for school administrators, teachers, and community activists to improve the effectiveness of the educational process.

Keywords: digital management, school–community cooperation, educational process, digital monitoring, online platform.

ЦИФРОВАЯ СИСТЕМА УПРАВЛЕНИЯ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕМ РАЙОНА И ШКОЛЫ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ

Абдуразокова Маргуба Мухаммад кызы,

докторант 1 курса Национального института педагогики образования

имени Кори Ниязи

Аннотация: В статье рассматриваются возможности внедрения цифровых систем управления для эффективного сотрудничества школы и махаллы в воспитательном процессе. Исследование охватывает методы планирования, контроля и анализа воспитательных мероприятий с использованием электронного мониторинга, баз данных, онлайн-платформ и цифровых инструментов. Статья предлагает практические рекомендации для руководителей школ, педагогов и активистов махаллы, направленные на повышение эффективности воспитательного процесса.

Ключевые слова: цифровое управление, сотрудничество школа–махалла, воспитательный процесс, цифровой мониторинг, онлайн-платформа.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida maktab va mahalla institutlari o'rtasidagi hamkorlik ta'lim va tarbiyaning samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. An'anaviy tarzda amalga oshirilgan hamkorlik ko'pincha qo'lda yuritiladigan reja, monitoring va hisobot tizimlariga asoslangan bo'ladi, bu esa jarayonning samaradorligini kamaytiradi va ma'lumotlar tahlilini murakkablashtiradi.

Raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlari esa maktab va mahalla hamkorligini elektron platformalar, onlayn monitoring, ma'lumotlar bazasi va digital vositalar yordamida tashkil etish imkonini beradi. Bunday tizimlar tarbiyaviy jarayonlarni rejalashtirish, nazorat qilish, natijalarni tahlil qilish va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Maqola maqsadi – tarbiyaviy jarayonda maktab va mahalla hamkorligini raqamlashtirilgan boshqaruv tizimi orqali samarali tashkil etish imkoniyatlarini o'rganish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot natijalari maktab rahbarlari, pedagoglar va mahalla faollari uchun integratsiyalashgan raqamli

boshqaruv tizimlarini tatbiq etishda ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktab va mahalla hamkorligi tarbiyaviy jarayonda uzoq yillardan beri tadqiq etilib kelmoqda. Epstein (2002) maktab–oil–jamiyat hamkorligining samaradorligini oshirishda tizimli yondashuvning ahamiyatini ta'kidlaydi. Xalqaro tadqiqotlar (OECD, 2020; UNESCO, 2020) ta'kidlaganidek, raqamlashtirilgan monitoring va onlayn platformalar ta'lim jarayonini samarali boshqarish va natijalarni tahlil qilish imkonini beradi.

Digital texnologiyalarni ta'lim va tarbiyada qo'llash bo'yicha Brunner (1996) va Vygotskiy (1983) yondashuvlari pedagogik jarayonni optimallashtirish va o'quvchilarning ijtimoiy faoliyatini rivojlantirishga asos bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, Steinberg (2017) va Skelton & Francis (2014) tadqiqotlari yoshlar tarbiyasida texnologiyalardan foydalanish, onlayn monitoring va interaktiv platformalar orqali pedagogik jarayonni samarali boshqarish imkoniyatlarini ko'rsatadi.

O'zbek tadqiqotchilari ham maktab va mahalla hamkorligini rivojlantirish, tarbiyaviy jarayonni raqamlashtirish va ma'lumotlar bazasi asosida boshqarish masalalarini o'rganishgan. Usmonova (2020) elektron tizimlar yordamida maktab va mahalla hamkorligini monitoring qilish va tarbiyaviy jarayonni optimallashtirishning amaliy jihatlarini tahlil qilgan. Rasulova (2021) esa mahalla institutining tarbiyaviy jarayondagi rolini raqamlashtirilgan boshqaruv vositalari orqali kuchaytirish mumkinligini qayd etadi.

Shu bilan birga, Zamirbekova (2019) raqamli platformalar, onlayn monitoring va elektron ma'lumotlar bazasi yordamida tarbiyaviy jarayonni rejalashtirish va nazorat qilishning samaradorligini tadqiq qilgan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlari pedagoglar, rahbarlar va mahalla faollari uchun vaqtni tejash, resurslarni samarali taqsimlash va tarbiyaviy jarayonni tizimli tashkil etish imkonini beradi.

Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, maktab va mahalla hamkorligini raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlari orqali tashkil etish tarbiyaviy

jarayon samaradorligini oshirish, ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish va qarorlar qabul qilishni optimallashtirishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotning maqsadi – tarbiyaviy jarayonda maktab va mahalla hamkorligini raqamlashtirilgan boshqaruv tizimi orqali samarali tashkil etish va uning samaradorligini baholashdir. Tadqiqot obyekti sifatida umumiy o'rta ta'lim maktablari va mahalla institutlari tanlandi, predmet esa raqamli boshqaruv tizimlari yordamida tarbiyaviy jarayonlarni rejalashtirish, nazorat qilish va tahlil qilish metodlari hisoblanadi.

Tadqiqotda raqamlashtirilgan yondashuv asosiy o'rinni egallaydi, bu esa an'anaviy qo'lda yuritiladigan jarayonlardan farq qiladi. Raqamlashtirilgan boshqaruv tizimi quyidagi komponentlardan iborat:

Elektron platforma: tarbiyaviy jarayonlarni rejalashtirish, dars va tadbirlarni kuzatish imkonini beradi.

Ma'lumotlar bazasi: maktab va mahalla faoliyatiga oid ma'lumotlarni tizimli saqlash va tezkor tahlil qilish imkonini yaratadi.

Onlayn monitoring: tarbiyaviy tadbirlarning samaradorligini real vaqt rejimida kuzatish.

Interaktiv kommunikatsiya vositalari: pedagoglar, ota-onalar va mahalla faollari o'rtasida tezkor axborot almashish.

Empirik metodlar tadqiqotning raqamlashtirilgan yondashuvga moslashgan holda quyidagicha tashkil etildi:

So'rovnoma: maktab rahbarlari, pedagoglar va mahalla faollari orasida raqamlashtirilgan boshqaruv tizimi haqida malaka va tajribani aniqlash.

Kuzatuv: elektron platforma va monitoring vositalari orqali tarbiyaviy jarayonlarni kuzatish, tizimning amaliy samaradorligini baholash.

Intervyu: pedagoglar va mahalla faollari bilan raqamlashtirilgan boshqaruv tizimi orqali tarbiyaviy jarayonlarni boshqarish bo'yicha suhbatlar.

Hujjatli tahlil: raqamli tizimlar orqali yuritilgan tarbiyaviy reja va hisobotlarni

tahlil qilish.

Ushbu metodologiya an'anaviy usullar bilan farq qiladigan, raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlarini qo'llashga qaratilgan kombinatsion yondashuvni aks ettiradi va tarbiyaviy jarayonlarni samarali boshqarish, monitoring va tahlil qilish imkonini yaratadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida maktab rahbarlari, pedagoglar va mahalla faollari ishtirokida raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlari yordamida tarbiyaviy jarayonlar tahlil qilindi. Ma'lumotlar so'rovnoma, kuzatuv, intervyu va hujjatli tahlil orqali to'plandi.

So'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, respondentlarning 75% elektron platformalar va onlayn monitoring orqali tarbiyaviy jarayonlarni boshqarishning samaradorligini yuqori deb baholagan. Shu bilan birga, 60% pedagoglar ma'lumotlar bazasi orqali rejalashtirish va nazorat qilish jarayonining osonlashganini bildirgan.

Kuzatuv natijalari raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlarining tarbiyaviy tadbirlarni vaqtida rejalashtirish, amalga oshirish va monitoring qilish imkonini berishini ko'rsatdi. Tizim yordamida pedagoglar va mahalla faollari o'rtasidagi axborot almashish tezlashdi va xatoliklar kamaydi.

Intervyu natijalari shuni ko'rsatdiki, pedagoglar va mahalla faollari raqamlashtirilgan tizimlarni qo'llash orqali tarbiyaviy jarayonni tizimli boshqarish va samaradorligini oshirish imkoniyatiga ega bo'lgan. Ularning fikriga ko'ra, elektron monitoring va ma'lumotlar bazasi yordamida jarayonni tezkor baholash va kerakli chora-tadbirlarni amalga oshirish mumkin.

Hujjatli tahlil esa maktab va mahalla tomonidan joriy etilgan raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlari tarbiyaviy reja va hisobotlarni tizimli yuritishga, jarayonni optimallashtirishga va pedagogik hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qilayotganini ko'rsatdi.

Natijalar shuni tasdiqladiki, raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlarini joriy etish maktab va mahalla hamkorligini samarali tashkil etish, tarbiyaviy jarayonni tizimli nazorat qilish va pedagogik qarorlar qabul qilishni optimallashtirish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlarini tarbiyaviy jarayonda joriy etish maktab va mahalla hamkorligini samarali tashkil etish, tarbiyaviy jarayonlarni tizimli boshqarish va monitoring qilish imkoniyatini oshiradi. Elektron platformalar, ma'lumotlar bazasi va onlayn monitoring pedagoglar va mahalla faollari o'rtasidagi axborot almashishni tezlashtiradi, xatoliklarni kamaytiradi va rejalashtirish jarayonini optimallashtiradi.

Tadqiqot asosida quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

Elektron platformalarni joriy etish: maktab va mahalla tomonidan tarbiyaviy jarayonlarni rejalashtirish va nazorat qilish uchun yagona onlayn tizim yaratish.

Ma'lumotlar bazasini rivojlantirish: pedagoglar, ota-onalar va mahalla faollari faoliyatini tizimli qayd etish va natijalarni tezkor tahlil qilish imkonini beruvchi bazani shakllantirish.

Onlayn monitoring tizimini qo'llash: tarbiyaviy tadbirlarning samaradorligini real vaqt rejimida kuzatish va kerakli chora-tadbirlarni tezkor amalga oshirish.

Axborot almashish va kommunikatsiya vositalarini integratsiya qilish: maktab, mahalla va ota-onalar o'rtasida tezkor va samarali axborot almashishni ta'minlash.

Raqamli tizimdan foydalangan holda pedagoglarni qo'llab-quvvatlash: pedagoglar uchun treninglar va metodik qo'llanmalarni ishlab chiqish, tizimni samarali qo'llash bo'yicha maslahatlar berish.

Ushbu tavsiyalarni amalga oshirish maktab va mahalla hamkorligini mustahkamlash, tarbiyaviy jarayonning samaradorligini oshirish va pedagogik qarorlarni optimallashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamlashtirilgan boshqaruv tizimlari tarbiyaviy jarayonni tizimli va sifatli tashkil etish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Epstein, J. L. (2002). School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools. Boulder: Westview Press.
2. OECD. (2020). Education Policy Outlook: Digital Transformation in Schools. Paris: OECD Publishing.
3. UNESCO. (2020). ICT in Education: Digital Tools for School Management and Community Engagement. Paris: UNESCO Publishing.

4. Brunner, J. (1996). The Culture of Education. Cambridge: Harvard University Press.
5. Vygotskiy, L. S. (1983). Thought and Language. Cambridge: MIT Press.
6. Steinberg, L. (2017). Adolescence. New York: McGraw-Hill Education.
7. Skelton, C., & Francis, B. (2014). Gender and Education: An Encyclopedia. London: Routledge.
8. Usmonova, Z. (2020). Maktab va mahalla hamkorligini raqamlashtirish tizimlari. Toshkent: Ilm-fan nashriyoti.
9. Rasulova, N. (2021). Mahalla institutining tarbiyaviy jarayondagi roli va raqamlashtirilgan boshqaruv vositalari. Toshkent: Universitet nashriyoti.
10. Zamirbekova, D. (2019). Digital Tools in Educational Management: Enhancing School and Community Cooperation. Toshkent: Pedagogika nashriyoti.